

Григорій Сковорода. «Бджола і Шершень»

Замальовка життєпису письменника.
Повчальний характер і художні
особливості байки. Ідея спорідненої
праці в ній. Алегоричні образи Бджоли і
Шершня

Мотивація навчальної діяльності

Шестикласники!

Сьогодні на уроці ви:

- поглибите свої знання про мистецтво творення образів;*
- навчитесь використовувати цитати з твору для підтвердження своєї думки;*
- дізнаєтесь, як автор через опис дій, мовної характеристики творить образ героя;*
- прочитаєте та проаналізуєте байку Григорія Сковороди «Бджола і Шершень»;*
- удосконалюватимете роботу з кроссенсами;*
- зумієте побудувати власне висловлювання;*
- висловите своє ставлення, думки та міркування з приводу поведінки головних персонажів.*

Слово вчителя з елементами бесіди

Розмаїття літератури дуже велике. Зокрема сьогодні ми з вами познайомимося із алегоричними образами. Для цього пригадаймо: що таке алегорія?

У початкових класах ви вивчали байки. Які байки ви знаєте? Чим вони відрізняються від творів інших жанрів? Яка будова байок? Чого вони нас навчають?

Байка Григорія Сковороди «Бджола і Шершень» навчить нас, як правильно жити у світі, щоб бути по-справжньому щасливим, адже щастя кожен уявляє по-своєму. Що зробити для того, щоб твоє життя було повноцінним, а ти - справедливим, добрим і надійним, хорошим сином чи донькою краю, де народився.

Літературознавчий словничок

Пригадай!

Алегорія – це зображення життя людей через образи предметів або людей.

Байка – це алегоричний твір повчального змісту.

Мовна скарбничка

Пригадай!

- **Що таке бджільництво?**
- **Хто такі бджоли?**
- **А шершні?**

Бджільництво – поширений в Україні промисел для збору меду, воску та ін. продуктів.

Бджоли – це свійські комахи, які приносять мед, запилюють рослини.

Шершні – це великі оси, які живляться працею інших, соком солодких рослин, а для живлення своїх личинок ловлять бджіл та мух.

Творче завдання

**Завдання
для
підсумку уроку**

1. Змалювання образу Бджоли, її внутрішнього світу та інтересів
2. Змалювання образу Шершня, його внутрішнього світу та інтересів

Виразне читання

**Завдання на
випередження**

Три учні читають байку в особах.

Перегляд відео

на вибір

Перегляд відео

На вибір

<https://youtu.be/XiD230ypnbl>

Робота над змістом байки

- Як ви думаєте, у чому алегорія даного твору? Кого ми бачимо в образі Бджоли?
- А в образі Шершня?
- Хто із персонажів твору вам подобається? Чому?
- Хто викликає негативне ставлення? Чому?
- Чому Шершень вважає Бджолу нерозумною?
- У чому переконує Бджола Шершня?
- Де ж справжнє щастя?
- А ви переживали у житті радість від роботи?

Фізкультхвилинка

Будова байки

Основна частина

Мораль (повчання)

Літературознавчий словничок

- **Байка** — невеликий алегоричний віршований або прозовий твір повчального змісту.
- **Мораль байки** — головна думка або повчання, сформульоване зазвичай у кінці.
- **Гумор** — різновид комічного, зображення смішного в поведінці персонажів, доброзичлива насмішка над ними.
- **Сатира** — різновид комічного, гостре висміювання вад характерів людей, різко негативних явищ життя.

Складаємо щоденник потрібних нотаток

Риси характеру Бджоли	Події у творі	Цитата
Працелюбність	Постійно працює і від цього отримує задоволення.	«Але нам куди більша втіха збирати мед, ніж їсти його. Для цього ми народжені й будемо так робити, доки нашого віку.» «А без цього навіть жити в достатку меду для нас — найлютіша смерть.»
Вміння переконувати		«Мед любить їсти й ведмідь, а Шершень теж лукаво його дістає. І ми могли б по-злодійському добувати, як часом ваша братія й робить, коли б ми тільки їсти любили.»
Поважає співрозмовника	З гідністю відповідає на образи, говорить афоризмами .	«Ти великий дурень, пане раднику»
Висновок	Автор про бджіл	«Бджола — це герб мудрої людини, яка трудиться в сродному ділі. »

Знайди афоризми (влучні вислови) у творі.

- «Немає гіршої муки, як хворіти думками, а хворіють думки, позбавляючись природженого діла».
- «І немає більшої радості, аніж жити за покликанням».
- «Душа, володарка людини, втішається природженим ділом».
- «Веселість серця — життя для людини».

Складаємо щоденник потрібних нотаток

Риси характеру Шершня

Події у творі

Цитата

Лінивість

По –зłodійськи добуває мед

«Шершень теж лукаво його (мед) дістає.»

Груба мова

Грубо говорить
Бджолою-трудівницею

з

«...не перестаєш здуру
збирати мед. Багато у вас голів, та всі
безмозкі. »

Зłodійство

Автор про шершнів

«Шершень — це образ людей, які живуть
крадіжкою чужого й родились тільки на
те, щоб їсти, пити тощо. »

Критичне читання

Читання мовчки с. 42-44

- Що із життя Григорія Сковороди вам найбільше запам'яталося?

Творче завдання

Підсумок вивченого

Побудуйте висловлювання на тему:

1. Роздуми над образом Бджоли, її внутрішнім світом та інтересами
2. Роздуми над образом Шершня, його внутрішнім світом та інтересами

Дискусія

Ви хотіли б бути схожі на Бджолу чи на Шершня?

- Назвіть риси характеру, які ви бажаєте виховати в собі.
- Чи повинна людина працювати над творенням свого майбутнього, чи воно прийде само собою? Свою думку обмотивуйте.

Продовж речення

Жанр твору «Бджола і Шершень» - ...

байка.

Рід твору - ...

епос.

Невеликий алегоричний віршований або прозовий твір повчального змісту - це...

байка.

Частина твору, де є повчальний зміст –це...

мораль (повчання)

Втіленням працелюбності у творі є...

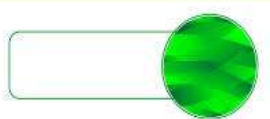
Бджола.

Втіленням лінивства у байці є...

Шершень.

Самооцінювання

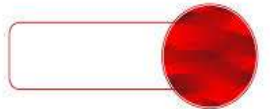
Як думаєш, які слова ти можеш собі сказати сьогодні?

- я молодець!

- я можу краще!

- я постараюся працювати краще.

Домашнє завдання:

• На вибір:

- Розгорнута відповідь на питання «Ідея сродної праці у байці Г. Сковороди «Бджола та Шершень»
- Створи образ Бджоли та Шершня за допомогою фарб.
- Твір-есе «Яку роботу для себе я вважаю спорідненою?»

Використані джерела:

1. Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Олеся Слижук. Українська література. К: Видавничий дім «Освіта», 2022 рік.
2. https://more-позитива.рф/800/600/http/kartinkin.net/uploads/posts/2021-01/1610818681_30-p-fon-dlya-prezentatsii-po-okruzhayushchemu-43.jpg
3. https://uamodna.com/assets/articles/image/c/x/x/cxxvo07u/content_full.jpg
4. https://melapis.ua/wp-content/uploads/2018/03/1_beehornet-300x194.jpg
5. <https://dovidka.biz.ua/wp-content/uploads/2020/06/%D0%B3%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B9-%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7.jpg>
6. <https://youtu.be/XiD230ypnbl>
7. https://www.nicepng.com/png/full/835-8352924_kisspng-bee-honey-flower-royalty-free-cute-bee.png
8. https://gromada.group/public/img/news/04_12_22/638ca17fc24ba.jpg
9. https://gromada.group/public/img/news/04_12_22/638ca778da389.jpg
10. https://gromada.group/public/img/news/04_12_22/638ca7a63f6ce.jpg